

EU-retten er til hinder for en national lovgivning, der forhindrer en ret, ved hvilken der er anlagt et erstatningssøgsmål om forskelsbehandling, i at fastslå, at forskelsbehandlingen har fundet sted, når sagsøgte har accepteret at betale den krævede erstatning uden at anerkende, at vedkommende har udøvet forskelsbehandling

Betaling af et pengebeløb kan ikke alene sikre en effektiv domstolsbeskyttelse for en person, der har nedlagt påstand om, at det fastslås, at den pågældende har været udsat for en sådan forskelsbehandling

I 2015 besluttede luftkaptajnen på en svensk indenrigsflyvning, der blev udført af luftfartsselskabet Braathens Regional Aviation AB, at underlægge en passager af chilensk oprindelse med bopæl i Stockholm (Sverige) et ekstra sikkerhedstjek.

Diskrimineringsombudsmannen (ombudsmand i sager om forskelsbehandling, Sverige) anlagde på vegne af denne passager, der mente at være blevet udsat for forskelsbehandling på grund af sit udseende og etniske tilhørsforhold, sag ved Stockholms tingsrätt (byretten i Stockholm, Sverige) med påstand om, at Braathens skulle tilpligtes at betale den nævnte passager en godtgørelse for forskelsbehandling.

Braathens accepterede at betale det krævede beløb uden imidlertid at anerkende, at selskabet havde udøvet forskelsbehandling. Stockholms tingsrätt (byretten i Stockholm) tilpligtede derfor selskabet at betale dette beløb, men afviste Diskrimineringsombudsmannens påstand om afsigelse af en anerkendelsesdom med henblik på at fastslå, at der forelå forskelsbehandling. Denne ret fandt, at den i henhold til svensk procesret var bundet af Braathens tiltrædelse og således var forpligtet til at tage stilling til tvisten uden at undersøge, om der eventuelt forelå forskelsbehandling. Efter at have iværksat appel til prøvelse af dommen afsagt af Stockholms tingsrätt (byretten i Stockholm) uden at få medhold iværksatte Diskrimineringsombudsmannen appel til prøvelse af denne appeldomstols dom ved Högsta domstolen (øverste domstol, Sverige).

Eftersom Högsta domstolen (øverste domstol) var i tvivl om, hvorvidt den svenske lovgivning var i overensstemmelse med kravene i direktiv 2000/43¹ om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse, sammenholdt med artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«), som sikrer enhver ret til adgang til effektive retsmidler, besluttede den at anmode Domstolen om at oplyse, om retten i den situation, hvor sagsøgte har tiltrådt sagsøgerens erstatningspåstand, ikke desto mindre skal have mulighed for på grundlag af en påstand fra en part, der mener at være blevet udsat for forskelsbehandling, at undersøge, om forskelsbehandlingen har fundet sted.

Domstolens bemærkninger

Domstolen bemærkede indledningsvis, at direktiv 2000/43 har til formål at fastlægge en ramme for bekæmpelse af forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse med henblik på at

¹ Rådets direktiv 2000/43/EF af 29.6.2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse (EFT 2000, L 180, s. 22).

iværksætte princippet om ligebehandling i medlemsstaterne. Overholdelsen af dette princip kræver, at der sikres en effektiv domstolsbeskyttelse af retten til ligebehandling for de personer, der mener at være offer for en sådan forskelsbehandling, uanset om disse personer handler direkte eller gennem en forening, organisation eller juridisk person. Den sanktionsordning, der er indført med henblik på at gennemføre dette direktiv i en medlemsstats retsorden, skal sikre en faktisk og effektiv retsbeskyttelse af de rettigheder, der kan udledes heraf. Sanktionerne skal tilpasses overtrædelsernes grovhed, bl.a. ved at sikre en tilstrækkelig afskrækkende virkning, samtidig med at det generelle proportionalitetsprincip overholdes.

I denne henseende fastslog Domstolen, at artikel 7 og 15 i direktiv 2000/43, sammenholdt med chartrets artikel 47, **er til hinder for en national lovgivning, der forhindrer en ret, ved hvilken der er anlagt et erstatningssøgsmål, som støttes på, at der er udøvet en ved dette direktiv forbudt forskelsbehandling, i at undersøge en påstand, der har til formål at få fastslået, at forskelsbehandlingen har fundet sted, når sagsøgte har accepteret at betale den krævede erstatning uden imidlertid at anerkende, at vedkommende har udøvet forskelsbehandling.**

Det følger nemlig for det første af artikel 7 i direktiv 2000/43, at enhver, der mener at have været offer for forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, inden for rammerne af en sag, der har til formål at håndhæve de rettigheder, der følger af princippet om ligebehandling, skal kunne opnå, at retten tager stilling til, om der foreligger en eventuel krænkelse af disse rettigheder, såfremt sagsøgte ikke anerkender at have udøvet den hævdede forskelsbehandling. **Betaling af et pengebeløb kan derfor ikke alene sikre en effektiv domstolsbeskyttelse for en person, der har nedlagt påstand om, at det fastslås, at der er sket en sådan krænkelse.**

For det andet skader en sådan national lovgivning både den erstatningsfunktion og den afskrækkende funktion, som de sanktioner, som medlemsstaterne i henhold til artikel 15 i direktiv 2000/43 har fastsat, skal have. **Betaling af et pengebeløb er nemlig ikke tilstrækkeligt til at imødekomme de påstande, som nedlægges af en person, der som erstatning for den lidte ikke-økonomiske skade først og fremmest ønsker at få anerkendt, at den pågældende har været udsat for forskelsbehandling. Forpligtelsen til at betale et pengebeløb kan heller ikke sikre en reelt afskrækkende virkning over for den, der har udøvet forskelsbehandling,** når sagsøgte som i det foreliggende tilfælde bestrider at have udøvet forskelsbehandling, men finder det mere fordelagtigt med hensyn til omkostninger og omdømme at betale den af sagsøgeren krævede erstatning. Domstolen præciserede endvidere, at muligheden for at anlægge en straffesag ikke gør det muligt på grund af de specifikke formål, der forfølges med en sådan sag, og de begrænsninger, der er forbundet dermed, at afhjælpe en mangel, der består i, at de civilretlige retsmidler ikke er forenelige med kravene i dette direktiv.

For det tredje fremhævede Domstolen, at denne fortolkning ikke kan drages i tvivl af procesretlige principper eller betragtninger, såsom dispositionsmaksimen, princippet om procesøkonomi og hensynet om at fremme mindelig tvistbilæggelse. En national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede indebærer nemlig, at kontrollen med sagen overføres til sagsøgte, idet sagsøgeren i tilfælde af, at sagsøgte accepterer at betale den krævede erstatning, ikke længere har mulighed for at opnå, at den ret, ved hvilken søgsmålet er anlagt, tager stilling til sagens genstand, eller at modsætte sig, at den sag, som er anlagt på den pågældendes initiativ, bortfalder. En national ret vil desuden på ingen måde tilsidesætte dispositionsmaksimen, hvis den på trods af, at sagsøgte har accepteret at betale den af sagsøgeren krævede erstatning, undersøger, om den af sagsøgeren hævdede forskelsbehandling har fundet sted, idet denne undersøgelse vedrører grundlaget for sagsøgerens erstatningspåstand, der indgår som en del af tvistens genstand.

Endelig bemærkede Domstolen for det fjerde, at EU-retten principielt ikke forpligter medlemsstaterne til at indføre andre søgsmålsmuligheder ved de nationale domstole med henblik på at beskytte de rettigheder, som EU-retten medfører for borgerne, end dem, som findes i national ret. Domstolen anførte imidlertid, at **overholdelsen af EU-retten i det foreliggende tilfælde ikke går så langt som til at kræve, at der indføres et nyt retsmiddel, men blot, at den nationale ret afviser at anvende den processuelle regel, der er til hinder for, at den kan tage stilling til, om den hævdede forskelsbehandling har fundet sted,** og dette som følge af, at denne regel er uforenelig ikke blot med artikel 7 og 15 i direktiv 2000/43, men også med chartrets

artikel 47. Disse artikler udgør nemlig blot den konkrete udmøntning af retten til effektiv domstolsprøvelse, der er sikret ved chartrets artikel 47, som i sig selv er tilstrækkelig til at tillægge en ret, der kan påberåbes i en tvist mellem private.

BEMÆRKNING: Gennem en præjudiciel forelæggelse kan retterne i medlemsstaterne i forbindelse med retssager, der verserer for dem, forelægge Domstolen spørgsmål vedrørende fortolkningen af EU-retten eller gyldigheden af en EU-retsakt. Domstolen træffer ikke afgørelse i den nationale retstvst. Det tilkommer den nationale ret at afgøre sagen i overensstemmelse med Domstolens afgørelse, der på tilsvarende måde er bindende for andre nationale retter i sager vedrørende en tilsvarende problemstilling.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Domstolen.

[Dommen](#) offentliggøres på webstedet CURIA på afsigelsesdagen.

Kontakt i Kontoret for Presse og Information: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127